

SI 60 Sigtuna, Kv. Professorn 4

Litteratur: H. Gustavson, Verksamheten vid Runverket, Stockholm, i: Nytt om runer 12 (1997, publ. 1998), s. 30 f.

Äldre avbildning: H. Gustavson, a.a., s. 30.

Signum i Samnordisk runtextdatabas: U NOR1997;31

Ett runristat knivskaft av ben påträffades 1996 vid en arkeologisk undersökning i kv. Professorn 4 (Ruta H6:2a. Fyndnummer 5278). Datering till omkring 1200 enligt Anders Wikström muntligen den 27/8 2012.

Skaftets längd är 89 mm, bredd 22 mm och tjocklek 9 mm. Runhöjd 13 mm (2 **b**). Skaftet är gjort av ett rörben från en gräsätare. Skaftändan är tillskuren i en trubbig vinkel och långsidorna svagt skålade och rundade. Runinskriften finns på en av de tilljämna bredsiddorna. Vid ändan där tången har suttit finns längsgående sprickor.

Fig. 1. Knivskaftet SI 60 från kv. Professorn 4. Foto Bengt A. Lundberg 1996 (RAÄ/KMB ff962322).

Inskrift:

ubāk

Till läsningen: Runorna är ytligt ristade men tydliga. Bågens övre spets i 1 **u** ansatt något nedanför huvudstavens topp, dess nedre spets når inte ner i jämnhöjd med basen av huvudstaven. Från bågens övre del går en 3 mm lång skåra snett uppåt höger. Den har en annan mer diffus karaktär än linjerna i inskriftens runor och bedöms inte höra till inskriften. Bistaven i 2 **b** har öppen form och den nedre delen av bistaven når inte in till huvudstaven, som inte är ristad ned i jämnhöjd med bistavens nedre spets. I bindrunan **āk** (eller **ka**) är **α**-bistaven dubbelsidig.

Fig. 2. Detalj av inskriften på Sl 60 från kv. Professorn 4. Foto Bengt A. Lundberg 1996 (RAÄ/KMB ff962323).

Runföljden **ubāk** ger inte någon omedelbar grundval för en tolkning som ett personnamn, däremot kan en nasal /n/ vara obetecknad framför **k**. Att det skulle röra sig om en felristning av det i några runinskrifter belagda mansnamnet *Ōspakr* är mindre tilltalande. Lind redovisar ett personbinamn *bak* i mansnamnet *Porgautr bak* och ett antal sammansättningar med *-bak*, *-bakt* i binamn (Lind Binamn, sp. 13) samt ett personnamn *Kolbakt*, använt som namn på en träl (Lind Personnamn, sp. 701). Det är också tänkbart att runföljden **ubāk** hör samman med det fsv. *bang* n. 'buller, då; oväsen, oro', jfr fisl. *Bangar-Oddr* (1258) (Lind Binamn, sp. 14), fsv. *Swen Person bangh* (1517). Det skulle i sådana fall vara av samma karaktär som binamn med det negerande prefixet *Ō-*.

Detta dokument ingår i en digital utgåva av runristade lösföremål från Sigtuna. Dessa publiceras fritt tillgängliga på Internet.

Texten är ännu preliminär och kan komma att revideras. Hittar du felaktigheter eller känner till källor som inte har utnyttjats är du välkommen att meddela författaren dessa på nedanstående e-postadress.

Författare: Helmer Gustavson
Kontakt: magnus.kallstrom@raa.se

Riksantikvarieämbetet
Box 1114, 621 22 Visby
Tel. 08-5191 8000, Fax 08-660 7284
www.raa.se